

TE Kamengrad je uklonjena iz Prostornog plana USK koji još nije usvojen, Ministarstvo privrede i vlada ne podržavaju njenu izgradnju, ali formalno-pravne igre i lobiranja za ovaj projekt, izgleda, tek počinju.

Za razliku od „običnih“ Kineza koji prave kopije prije originala ili te klimanjem glave, bez riječi i trepćući očima komplet obuku za 20 eura, njihovi veliki menadžeri po Evropi nude milione eura za investiranje u „prljave tehnologije“ kojih se razvijene zemlje svijeta strateški odriču. Igrom različitih interesa i proizvoljnosti jedna je termoelektrana dopala Sanjane mimo njihove volje. Prije tri godine Vlada Federacije BiH je na 59. sjednici godine donijela odluku kojom izgradnju termoelektrane u Sanskom Mostu svrstava u strateški projekt u energetici u Bosni i Hercegovini.

Na tu stratešku odluku nakačila se, kako stvari stoje, Agencija za unapređenje stranih investicija (FIPA) Bosne i Hercegovine, pa je interes za ovaj projekat pokazala kineska grupacija China Energy Group. Stvar je formalizirana krajem 2017. kada je pomenuta kineska kompanija sa tvrtkom Lager iz Posušja u Budimpešti potpisala Memorandum o suradnji na realizaciji projekta Termoelektrane Kamengrad snage 430 megavata u dva bloka čija je procijenjena vrijednost 500 miliona eura.

Zaključak Skupštine iz 2018.

Tri godine od „strateške“ odluke Novalićeve vlade vidi se da je ona donesena na pogrešnim premisama kako navodni veliki projekti i navodno velike pare mogu „otopiti i najhladnija srca. Nijaz Kadirić (NB) je prije godinu dana kao zastupnik u krajiškom parlamentu, podržan brojnim Sanjanima, javno, lecima, izjavama i zastupničkim inicijativama kazao jasno i glasno „ne“ izgradnji TE Kamengrad, ali se založio za aktiviranje vanjskog kopa postojećeg Rudnika Kamengrad i prodaju uglja postojećim bh termoelektranama.

„Sanski Most treba svoj ekonomski razvoj zasnivati na većim ulaganjima u razvoj malih i srednjih preduzeća, proizvodnji hrane za tržište, posebno zdrave hrane. Lokalna vlast treba raditi na izgradnji ambijenta za dolazak takvih zainteresiranih firmi iz EU-a, kazao je prije godinu dana Kadirić.

U međuvremenu je njegova zastupnička inicijativa skoro jednoglasno prihvaćena na Skupštini Unsko-sanskog kantona (USK) pa je iz Prostornog plana „izbrisana“ TE Kamengrad, koju je inicirala i zdušno i strasno je promovirala aktuelna izvršna vlast Sanskog Mosta na čelu sa bivšim Mustafom Avdagićem (SDA) i aktuelnim načelnikom Farisom Hasanbegovićem (SDA).

Kadirić je danas ministar privrede u Vladi USK i drži se kontinuiteta osporavanja ideje TE Kamengrad.

„Ministarstvo privrede i ova Vlada ne podržavaju izgradnju TE Kamengrad, jer ona nije ni prihvaćena u Prostornom planu Kantona zaključkom Skupštine USK iz 2018.godine. Suprotno tome, Vlada radi projekte vjetro i solarne energije“ kategoričan je Kadirić, a ujedno se drži „slova zakona“.

Njegove riječi potvrđuje i aktuelni ministar građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša u Vladi USK Adnan Alagić (A-SDA).

Četiri moguće lokacije

„Zaključkom Skupštine USK od 4. maja 2018. godine, Ministarstvo je obavezano da u Prijedlogu Prostornog plana Unsko-sanskog kantona za 20 godina ne planira gradnju termoelektrane i kao i hidrocentrala na rijeci Sani, te da se više pažnje posveti izgradnji alternativnih izvora energije kao što su vjetroelektrane i neki slični modeli“, ističe ministar. Upoznaje nas kako je Skupština USK daleke 2011. donijela Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana USK za 20 godina. Do sada je usvojen njegov Nacrt, a polovinom 2018. održane su javne rasprave u općinama i gradovima te centralna javna rasprava za kantonalni nivo.

„Pitanje lokacije TE Kamengrad razmatra se duže vrijeme. Zaključkom Skupštine iz 2015.godine izmijenjena je lokacija termoelektrane Husimovci-Kamengrad u lokaciju Stupa-Stari Majdan. U Studijskoj dokumentaciji za potrebe izrade druge faze Prostornog plana USK za 20 godina razmatrane su četiri lokacije za pomenutu termoelektranu na području Sanskog Mosta, a kompanija Lager iz Posušja kao zainteresirana strana uradila je dopunu Studije u februaru 2016. godine“, objašnjava ministar Alagić.

Prve dvije lokacije nalaze se u selima Gornji i Donji Kamengrad, treća je u selu Dževar kod Sanskog Mosta, a četvrta u selu Gorice u neposrednoj blizini rudnika. Studija je razmatrala tehničko-ekonomske i prostorno-ekološke kriterije za izbor preferirane lokacije.

„Sa stanovišta tehno-ekonomskih i prostorno-ekoloških kriterija lokacija među četiri ponuđene najoptimalnija je ona u selu Gorice. U neposrednoj blizini je rudnik što smanjuje troškove transporta, u blizini je rijeka Bliha, a voda je neophodna za rad termoelektrane, dok bi se postojeći površinski kop Zlauša koristio za zadržavanje vode za potrebe hlađenja termoelektrane. I ruža vjetrova je povoljna na ovoj lokaciji, a osim toga i Općinsko vijeće Sanski Most je podržalo ovu lokaciju- ističe kantonalni ministar prostornog uređenja Adnan Alagić.

No, pomenuti Zaključak Skupštine USK iz 2018.godine TE Kamengrad je ostavio na stand by-u.

Stečaj, apelacija, krivična prijava

Alagićev prethodnik Jasmin Burnić (SBB) očijukao je sa idejom TE Kamengrad, izgleda, podržan od sanske izvršne vlasti, a i sam je Sanjanin, ali su te „dobre vibracije“ između lokalne zajednice i nagodnog ministra prekinute istekom njegovog mandata u kome je, mimo njegove volje, iz Prostornog plana eliminirana TE Kamengrad.

Krajiškog ministra privrede Kadirića nedavno je iznenadio telefonski poziv vlasnika kompanije „Lager“ Miljenka Bašića i ljubazno pitanje da li će podržati projekat TE Kamengrad.

„Odgovorio sam mu da neću, ali sam mu ponudio javljanje na projekte vjetroelektrana i elektrana na solarni pogon, budući da mi je poznato da se gospodin Bašić primarno bavi upravo projektima izgradnje vjetroelektrana u Hrvatskoj i BiH“, kaže Kadirić.

Inače, „Lager“ koji je u poslovnoj vezi sa Kinezima za pomenutu TE Kamengrad je 2015. godine dobio koncesiju za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauša na 30 godina, a prethodno je sudskom tužbom proizveo stečaj nad imovinom Rudnika mrkog uglja Kamengrad i ušao u eksploataciju površinskog kopa Zlauša.

No većinski dioničari Rudnika su apelacijom kod Ustavnog suda BiH u predmetu broj AP 3082/15 uspjeli da ukinu rješenje Kantonalnog suda u Bihaću o stečaju Rudnika broj 17 0 St 045567 15 Pž od 20. aprila 2015. godine.

Projekt na 'dugom štapu'

„Predmet se vraća Kantonalnom sudu u Bihaću, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku, u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda“, stoji u Odluci o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda BiH od 11. oktobra 2017. godine. Najviša pravna instanca zaključila je da je u konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo na pravično suđenje pa je predmet vratio na ponovni postupak.

No, komplikacije se tu ne završavaju. Zbog sumnji da je stečaj bio nezakonit, te da je i uvođenje kompanije „Lager“ na površinski kop Zlauša samim tim sporno, Tužilaštvo USK je nakon krivične prijave zatražilo na uvid kompletnu dokumentaciju o ovom slučaju. Iz Ministarstva privrede USK potvrđeno je da je dokumentacija izuzeta.

„Predmet u vezi kompanije „Lager“ nalazi se u fazi prijave, te se u njemu poduzimaju radnje u cilju provjere navoda ove prijave“, odgovorila je Irena Marjanović-Čavkić, portparol Tužilaštva USK.

Mimo formalno uređenih stvari i pedantne službene činjenice da TE Kamengrad nema za sada u „prostornim knjigama“ Kantona, traju lobiranja i traženja pogodnih ličnosti bliskih političkim vrhovima izvršne i zakonodavne vlasti USK koji bi, eufemistički kazano, izgradili klimu povjerenja između investitora i predstavnika vlasti. U tu svrhu angažirani su lobisti koji na terenu slažu formalno-pravne mozaike vraćanja TE Kamengrad u orbitu općeg interesiranja kao najznačajnijeg projekta u povijesti Sanskog Mosta. Naravno, ta vrsta ljubavi izražena je u novčanicama, ako je iko sumnjao u nešto drugo.

Kineska TE Kamengrad miljama je daleko od realizacije, sudeći po aktuelnim događanjima. Čak i kada bi sve bilo potaman, a nije, konačnoj odluci o investiciji morali bi prethoditi realne procjene institucionalno-pravnih, socijalno-ekonomskih, tehničkih i okolišnih aspekata opravdanosti investicije od 500 miliona eura, te studija procjene uticaja na okoliš koja je neodvojiva od uslova za izgradnju. Jednom riječju, ovaj je projekat je „na dugom štapu“, ili da budemo još suzdržaniji – sve je moguće, ništa nije gotovo.

Izvor: balkans.aljazeera.net